mis. Pamatas sudėtas iš lauko akmenų (viena akmenų eilė). Pastato vidinės sienos gale atidengtas molinių plytų klojinys – krosnies padas (2 pav.). Klojinys sudėtas iš stambių rankomis lipdytų plytų, kurios suguldytos ant įžemio. Ant jų sudėti akmenys, tarpai užpildyti plytų duženomis su molio mišiniu, virš šio sluoksnio sudėtas lygus plytų pagrindas.

65–80 cm gylyje užfiksuotas XIX a. I pusės – XVIII a. II pusės horizontas – juodos žemės sluoksnis. Šiam horizontui priskirtos ir įžemyje atidengtos duobės 1–10, susijusios su šiame sklype stovėjusiomis sodybomis.

Liepų Sq. 25

In 2012, two areas: area 2 (108 m^2) and area 3 (96 m^2) were excavated on the 215 m^2 plot at Liepų Sq. 25 in Švėkšna, (Šilutė District, W Lithuania). Three horizons, which date to the second half of the 20th century, the second half of the 19th – early 20th century, the second half of the 18th – first half of the 19th century were discovered in the excavated areas. The foundation of building 3 (a large structure, probably utility in nature) and a stove pad, which was inside the building (Fig. 1) were assigned to the horizon from the second half of the 19th – early 20th century. Clay brick flooring – a stove pad (Fig. 2) was unearthed at the end of the building's interior wall. A horizon from the second half of the 18th – first half of the 19th century: a layer of black soil, was recorded at a depth of 65–80 cm. Pits 1–10, which were unearthed in the sterile soil and are connected with the farmstead that stood on this plot, were assigned to this horizon.

TRAKAI

Ugnius Budvydas

Birutės gatvė 4

2012 m. gegužės–birželio mėnesiais planuojamo atstatyti pastato vietoje Trakuose, Birutės g. 4 atlikti archeologiniai tyrimai. Rekonstruojamas pastatas yra Birutės gatvės R pusėje, sklype, kuris nuo Birutės gatvės žemėja Bernardinų (Lukos) ežero link. Pastatas buvęs „L“ raidės plano, vieno aukšto su prieangiu, P dalyje yra išlikęs rūsys su arkiniais skliautais. Archeologiniai tyrimai pradėti tik KPD sustabdžius savavališkus žemės kasimo darbus, kurių metu mechanizuotai buvo iškastas apie 180 m^2 dydžio plotas. Šioje vietoje žvalgomieji archeologiniai tyrimai buvo vykdyti 2007 m. (žr. *ATL 2007 metais*, V., 2008, p. 373–375), ištirta 11 šurfų. Dalyje jų aptiktas XVII–XIX a. kultūrinis sluoksnis.

2012 m. tyrimų metu rekonstruojamo pastato vietoje papildomai ištirti 3 plotai (2–4; iš viso 222 m^2). Jų paviršiuje buvęs 50–60 cm storio kultūrinis sluoksnis buvo nustumdytas iki tyrimų, paruošiamųjų statybos darbų metu. Išlikęs kultūrinis sluoksnis fiksuotas tik aptiktų rūsių vietose, kur jo storis siekė iki 1,7–1,8 m. Plote 2 įžemio paviršius pasiektas 10–30 cm gylyje nuo žemės paviršiaus (H_{abs} 155,30–155,70 m). Jo P dalyje atsidengė netaisyklingo stačiakampio formos duobė, užpildyta pilka maišyta žeme su žvyringu moliu. Duobė datuojama XVI–XVII a. Dėl taisyklingos formos duobė priminė pusrūsį, tačiau neaptikta jokių rūsiui būdingų konstrukcijų. Pjūvyje duobė stačiakampio formos, dugnas pasiektas 80–85 cm gylyje nuo žemės paviršiaus. Radinių

1 pav. Puodų bei koklių fragmentai. U. Budvydo nuotr.
Fig. 1. Fragments of pots and stove tiles

nedaug – aptikta buitinės keramikos, kuri priklausė bent 5 puodams. Puodai buvę neglazūruoti, išdegti redukcinėje ir oksidacinėje aplinkoje, puošti bangelėmis, horizontaliais grioveliais ar kombinuotu ornamentu. Tarp šukių rasti ąsočio gludintu paviršiumi, puodyninio koklio fragmentai. Likusioje ploto dalyje neaptikta jokių ūkinių duobių ar mūrinių konstrukcijų.

Apie 80 m^2 dydžio plotas 3 tirtas į ŠR nuo buvusio pastato rūsio pamatų, sklypo ŠR dalyje. Jis netaisyklingo stačiakampio formos. Žemės paviršius beveik lygus (H_{abs} 155,10 m), kiek žemėjantis R kryptimi. Per visą plotą fiksuoti XX a. suardymai – šviesiai pilkos maišytos žemės sluoksnis, kuriame rasta XX a. buitinių šiukšlių. Sluoksnio storis 0,3–1,2 m. Pasiekus įžemį (stambus žvyras), dviejose ploto vietose aiškiai išsiskirtos čia buvusių dviejų rūsių vietos. Pirmojo rūsio ar pusrūsio akmeninis grindinys atsidengė ploto ŠV sienelėje. Nuo buvusio žemės paviršiaus (H_{abs} 153,65 m) akmeninis grindinys aptiktas 1,25 m gylyje. Jis beveik taisyklingo stačiakampio formos, 2,7 m ilgio bei 2 m pločio (iš viso 5,4 m^2). Tikrasis rūsio dydis liko neaiškus, nes jo ŠV dalis buvo už ploto 3 ribų, o V–PV dalis sunaikinta iki tyrimų. Rūsys buvęs medinis – grindinio šonuose rasta supuvusių lentų pėdsakų. Tyrimų metu po XX a. suardymais virš grindinio fiksuotas 5 cm (vietomis 10 cm) storio degėsingos juodos maišytos žemės sluoksnis, kuriame rasti keli vėlyvos keramikos fragmentai. Išlikęs rūsys datuojamas XX a. pradžia.

Antrojo rūsio duobė atsidengė ploto P dalyje. Maždaug 20–30 cm gylyje (H_{abs} 154,05 m) nuo tyrimų metu buvusio žemės paviršiaus aiškiai fiksuota netaisyklingo ovalo formos duobė (6x4,4 m dydžio), užpildyta tamsiai pilkomis žemėmis su pavieniais akmenimis, pavieniais degėsiais. Kultūrinio sluoksnio horizontas nesuardytas. Rasta daugiau nei tūkstantis radinių, kurių didžiąją dalį sudarė buitinės keramikos bei koklių fragmentai (1 pav.), datuojami XVI–XVII a. 1,85–1,9 m gylyje buvo atidengtas 3,75x 3,75 m dydžio rūsio akmeninis grindinys. Akmenys nedideli – 8x8, 9x6, 13x7 cm dydžio, kloti ant įžemio – stambaus žvyro. Grindinys

tvarkingas, jame buvę akmenys sukrauti lygiai, viename lygyje. Grindinio V bei P dalys buvo savavališkai nukastos mechanizuotai iki tyrimų. Rūsys buvęs medinis, neaptikta jokių mūro dalių, tačiau šalia grindinio fiksuota nedidelių medienos fragmentų. Sprendžiant iš radinių, šioje vietoje stovėjęs pastatas su rūsiu galėjo būti apleistas XVII a. pabaigoje bei užverstas buitinėmis šiukšlėmis, pastato aplinkoje buvusiomis žemėmis.

Birutės St. 4

In 2012, an excavation was conducted at the site of the planned restoration of the building at Birutės St. 4 in Trakai. 397.27 m^2 were excavated (including area 1, which was dug without the archaeologist's knowledge). The investigation was conducted at the site of a building erected in the late 19th–20th century. In areas 2 and 3, a 1.7–1.8 m thick cultural layer was recorded only at the semi-basement sites. Over a thousand finds were found, the bulk of them household pottery and stove tile fragments (Fig. 1). The unearthed basements date to the 16th – early 20th centuries.

Ugnius Budvydas

Karaimų gatvė 27

2012 m. rugsėjo mėnesį planuojamų atstatyti pastatų vietose Trakuose, Karaimų g. 27, buvo atlikti archeologiniai tyrimai. 2011 m. šioje sklypo dalyje jau buvo vykdomi kasinėjimai (E. Butėnas, K. Katalynas), kurių metu ištirtos 5 bendro 227 m² ploto perkasos (*ATL 2011 metais*, V., 2012, p. 434–436). Aptiktas 0,2–2,4 m storio kultūrinis sluoksnis su gausiais radiniais, datuojamais XV–XVII a. Perkasoje 1 atidengta medinio pastato su krosnimi liekanos. Perkasose 4 ir 5 rastas 7 m ilgio XVII a. II pusės pamatų fragmentas iš gotikinių plytų bei riedulių. Pamatas sutvirtintas moliu.

2012 m. tyrimai buvo atliekami pagal atstatomų pastatų perimetrą. Ištirtos 9 skirtingo dydžio perkasos (iš viso 147 m^2), kurių plotis 1,5 m. Jos buvo išmatuotos lygiagrečiai 2011 m. tirtiems plotams. Tyrimų metu fiksuotas iki 3,1 m storio kultūrinis sluoksnis su XV–XX a. datuojamais radiniais (1 pav.). Rasta daugiau nei 1000 radinių, kurių dauguma datuoti XV–XVII a. Tai buitinės keramikos, plokštinių koklių fragmentai. Aptiktos kelių puodyninių koklių dalys, 4 XVII–XX a. monetos. XX a. ūkinėse duobėse gausiai rasta XVII–XIX a. indų dalių. Archeologinių tyrimų metu išskirti keli kultūrinio sluoksnio horizontai, kurių ankstyviausias datuotas XV–XVI a. Jame absoliučią keramikos fragmentų daugumą sudarė žiestų bei apžiestų puodų šukės (pakraštėliai, sienelės, dugneliai), rasta keliolika puodyninių koklių fragmentų. Dauguma puodų šukių degta redukcinėje aplinkoje, neornamentuoti, rečiau paviršius puoštas horizontaliais grioveliais. Keramikai būdinga grubi molio masė su stambiomis mineralinėmis priemaišomis. Keletas puodų šukių priklausė ąsočiams gludintu paviršiumi.

Perkasoje 4 iš dalies atidengtas 2011 m. archeologinių tyrimų metu rastas rūsys ar pusrūsis bei prie tuo metu stovėjusio pastato buvę akmeniniai grindiniai su latakais lietaus vandeniui nutekėti. Atidengta 4 m ilgio ŠV siena bei dalis ŠR ir PV sienų. Likusi rūsio dalis buvo už tyrinėtos perkasos ribų. Nustatyta, jog rūsys statytas XVII a. II pusėje. XVIII a. II pusėje, tikriausiai sudegus medinei antžeminei pastato daliai, rūsys buvo nugriautas ir užpiltas griuvenomis. Tai patvirtina grindų lygyje rasta Rusijos imperijos 1738 m. denga bei gausūs degėsiai.